

УДК 339.543

В. О. МАТРОСОВА**ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ МИТНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

Досліджено основні елементи митної справи та шляхи її адаптації до світової системи товарообігу. Проаналізований зв'язок міжнародного та національного рівнів митного регулювання, імплементації міжнародних норм на національному рівні. Визначені основні шляхи адміністративного та нормативно-правового ребілдингу у контексті інтеграційних процесів, першочергові завдання перебудови митного регулювання в Україні.

Ключові слова: митне регулювання, інтеграція, глобалізація, світова система торгівлі.

Исследованы основные элементы таможенного дела и пути ее адаптации к мировой системе товарооборота. Проанализирована связь международного и национального уровней таможенного регулирования, имплементации международных норм на национальном уровне. Определены основные пути административного и нормативно-правового ребилдинга в контексте интеграционных процессов, первоочередные задания перестройки таможенного регулирования в Украине.

Ключевые слова: таможенное регулирование, интеграция, глобализация, мировая система торговли.

Ukraine on the modern stage is on the initial stage of integration process of trade creation with the obvious signs of peripheralness, raw material orientation of export and imported dependence of hi-tech products and prepared commodities. Ukraine is maximally open to the collaboration, however there is sufficiently a far of factors of inhibition of development of integration processes toward trade - diverting customs union.

Usage of politics of maximal custom collections exceptionally of fiscal character is not now the protectionism instrument of defence of internal producer. Adaptation of the custom system of Ukraine to the terms of liberalization of world trade is one of the basic economic pre-conditions of successful integration steps in our country. Implementation of international norms at national level determines in a certain measure efficiency of the system of the custom adjusting and future of country from the point of view of its authority on foreign markets.

The basic elements of custom business and ways of the adaptation to the world system of commodity turnover are investigational. Connection of international and national levels of the custom adjusting was analysed, implementation of international norms to the national level. Basic ways of administrative and normatively-legal rebuilding in the context of integration processes were define, near-term tasks of alteration of the custom adjusting in Ukraine.

Keywords: custom adjusting, integration, globalization, world system of trade.

Вступ. Україна на сучасному етапі знаходиться на початковій стадії інтеграційного процесу trade creation із явними ознаками периферійності, сировинної орієнтації експорту та імпоротної залежності високотехнологічної продукції та готових товарів. Україна максимально відкрита до співпраці, проте є доволі значна кількість факторів стримування розвитку інтеграційних процесів у бік trade-diverting customs union. Фінансова, політична та адміністративна криза в Україні перманентно заглиблюється, що призводить до подальшого скорочення виробництва, торгівлі та надходжень до бюджету. Використання політики максимальних митних зборів виключно фіскального характеру не є на даний момент протекціоністським інструментом захисту внутрішнього виробника, оскільки національний виробник за багатьох інших умов не має змоги конкурувати на глобальному ринку. Вирішальним інструментом оновлення економіки залишається класичний попит на інвестиції при наявності позитивного інвестиційного клімату та сприятливої середовища.

Проблемам митного регулювання, формування митної політики в умовах глобалізації присвячена велика кількість праць вітчизняних та зарубіжних науковців С. Барамзин, В. Ващенко, А. Войцешук, О. Гребельник, А. Грейнджер, В. Демченко, Д. Приймаченко, К. Сандровський, П. Сетх, Дж. Сокол, І. Тимошенко, С. Терещенко, А. Шейко, П. Кругмана, М. Дудченко, Д. Лук'яненко, Ю. Макогон, А. Мокій, А. Поручник, В. Рокоча, Ф. Рут, Є. Савельєва, А. Філіпенко, О. Шниркова, О. Білорус, І. Бураковський,

В. Вергун, Я. Жаліло, А. Задоя, А. Мокій, В. Копійки, А. Кредісова, Ю. Макогон, Ю. Пахомова, С. Перепьолкіна, А. Поліщука, А. Румянцева, А. Філіпенко, В. Ченцова, О. Шниркова, А. Яценко, В. Андрійчука, В. Будкіна, І. Бураковського, А. Гальчинського, О. Гребельника, І. Дюмулена, О. Кіресєва, А. Кредісова, В. Новицького, М. Портера, В. Пятницького, В. Холопова.

Основна частина. Сучасна система економічних відносин базується на стійкій тенденції до створення глобального ринку на єдиних засадах господарювання, спрощеній системі фінансового забезпечення та застосуванні універсальних монетарних інструментів впливу на фінансові засоби. Міжнародна інтеграція саме полягає у запровадженні єдиних принципів і стандартів інтернаціонального характеру із збереженням національних традицій та інтересів, запроваджених на міждержавному рівні вищих міжнародних авторитетних інституцій з ціллю створення єдиного економічного простору.

Митний союз – це угода двох або декількох держав, що передбачає усунення внутрішніх тарифів та встановлення спільного зовнішнього тарифу. Таким чином, митний союз передбачає заміну декількох митних територій однією при повній ліквідації митних податків в межах митного союзу і створенні єдиного зовнішнього митного тарифу.

Основні засади зовнішньоекономічної стратегії України:

- відновлення українського виробництва та підвищення конкурентоздатності українських товарів;

- загальна модернізація української економіки;
- подолання фінансової кризи та відновлення фінансової стійкості на макро- та мікрорівнях;
- створення сприятливих умов для інвестування в українську економіку за умови подолання пострадянських кризових та гальмівних рудиментів, перегляду системи адміністрування та оподаткування бізнесу;
- стабілізація української ніші виробництва товарів, робіт та послуг в системі міжнародного розподілу праці;
- міжнародна експансія, розширення ринків збуту та закріплення авторитетності знаку «made in Ukraine»;
- раціоналізація імпорту та імпортозаміщення національними товарами;

- розвиток експортного потенціалу України, розширення пропозиції експорту, відновлення попиту на український імпорту;
- вихід на стійку тенденцію економічного зростання та підвищення життя населення України до рівня західноєвропейських стандартів.

Адаптація митної системи України до умов лібералізації світової торгівлі є одною із основних економічних передумов успішних інтеграційних кроків нашої країни. Мають бути вдосконалені загальні норми та принципи митної системи, відбулися злиття з єдиною системою товарообігу та процесу митного регулювання. Існують 2 основні рівні митного регулювання в світі: міжнародний та національний. Країни-члени глобального ринку та представники інтеграційних об'єднань та митних союзів повністю адаптовані до міжнародних правил торгівлі та розподілу праці. Україна знаходиться на етапі імплементації міжнародних норм на національному рівні (рис. 1)

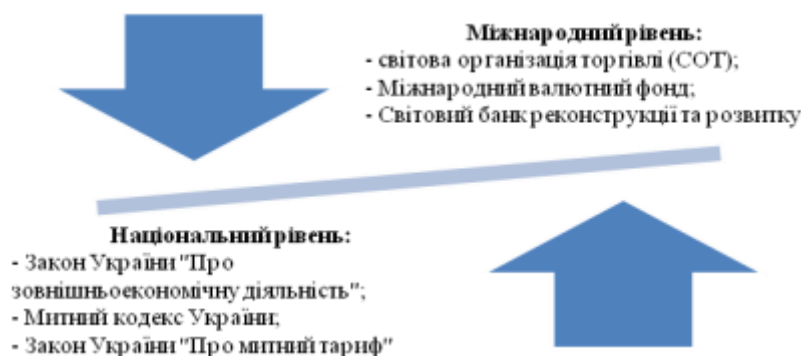

Рис. 1 – Рівні митного регулювання

Імплементація міжнародних норм на національному рівні визначає в певній мірі ефективність системи митного регулювання та майбутнє країни з точки зору її авторитету на зовнішніх ринках, започаткованих політичних та економічних зв'язків. Досконалий адміністративний механізм, правові норми наближені до світових стандартів, модернізація та автоматизація системи митного контролю надасть змогу перейти до єдиних світових правил обслуговування товарообігу на кордонах та приєднатися до міжнародної конвенції із гармонізації та спрощення митних процедур [1].

Митне регулювання згідно із Законом України «Про зовнішньоекономічну діяльність» – це

регулювання питань, пов'язаних із встановленням мит та інших податків, що справляються при переміщенні товарів через митний кордон України, процедурами митного контролю, організацією діяльності органів митного контролю України [2].

Митне регулювання має певний зміст, принципи та стадії здійснення даного виду державної діяльності, що в значній мірі впливає на характер міжнародних відносин та зовнішньоекономічної діяльності країни. Дотримання основних елементів даної справи посилює участь країни у міжнародній кооперації та надає можливість підвищувати національні конкурентні переваги в рамках міжнародної спеціалізації (рис. 2).

Зміст	Принципи	Етапи
• встановлення та справляння митних платежів • митна статистика, боротьба із контрабандою • оформлення, класифікація і кодування товарів • декларування імпорту та експорту • забезпечення державної безпеки та суверенитету	• привілей національних митних органів та юрисдикції • єдиний порядок переміщення товарів, єдині права та інтереси суб'єктів господарювання • спрощення законних переміщень • законність, прозорість та взаємна відповідальність	• оформлення митної документації • митний огляд, перевірка відповідності фактажу та документації • сплата визначеного мита

Рис. 2 – Основні елементи митної справи

Нормативно-правова база української митної справи повністю охоплює визначені елементи митного регулювання. Митний контроль здійснюється у відповідності до правил, встановлених українським законодавством щодо переміщення товарів, декларування та сплати мита (рис. 3).

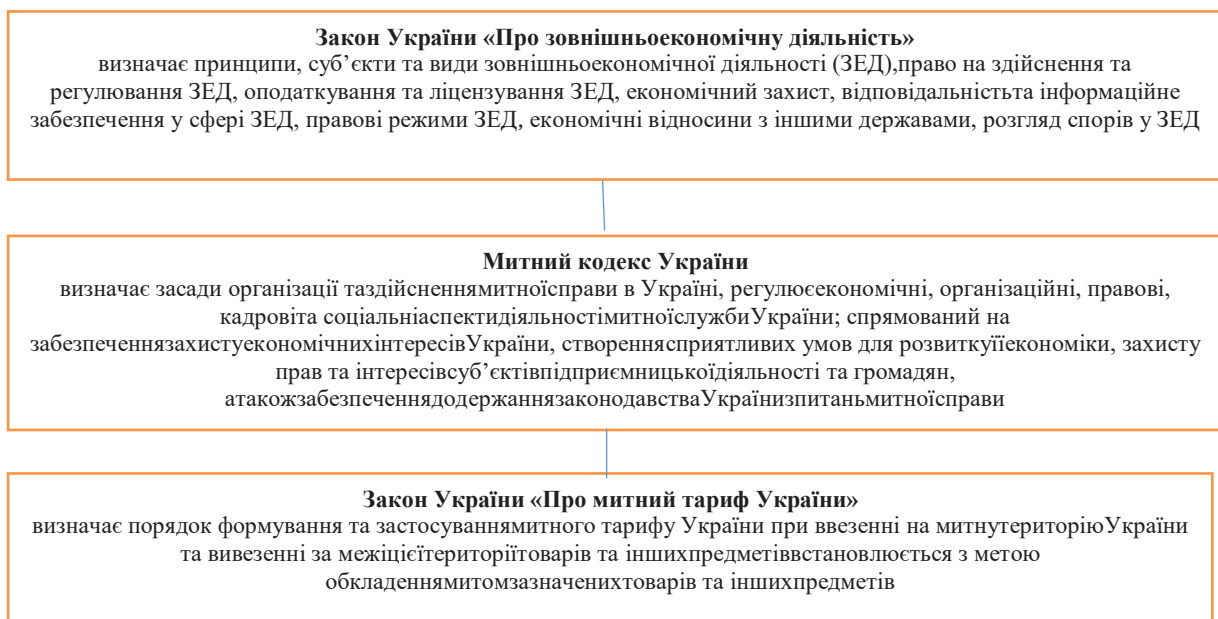

Рис. 3 – Відповідність української нормативно-правової бази митного регулювання основним елементам митної справи

Висновки. Зовнішні ознаки української системи митного регулювання співпадають із основним змістом, принципами та етапами митної справи. Проте є значні недоліки української системи, які криються в сутнісній складовій: нечіткість законодавчих постулатів, які призводять до зловживань, корупції, вибірковості, суб'єктивності, фіскальний перевазі митного регулювання. Повна імплементація українського митного законодавства складається із доопрацювання національного законодавства згідно із принципами СОТ, ЄС та глобальної системи товарообігу, що надасть можливість розширення

співпраці на арені світової торгівлі, посилить довіру до української економіки, забезпечить підтримку світових економічних організацій. Доцільним є дослідження досвіду країн, які нещодавно приєдналися до світової системи торгівлі і успішно долають шлях адміністративного та нормативно-правового ребілдингу у контексті інтеграційних процесів. Першочерговими завданнями перебудови митного регулювання є:

- введення системи єдиного вікна та єдиного місця для оформлення експорту, імпорту та транзиту;

- спростити та автоматизувати порядок оформлення, що має призвести до скорочення часу проходження митниці, об'єктивного і неупередженого огляду;

- ввести систему електронного документообігу на території митниці та до обліку загальноекономічних операцій;

- об'єднати систему національної електронної інформації, європейської та світової; увійти у міжнародні системи баз;

- заміна контрольних та фіскальних функцій митної справи на регуляторні та правозахисні;

- забезпечити довготерміновий і передбачуваний характер економічної політики;

- лібералізувати умови пересування капіталів і товарів;

- забезпечити умови виробництва і торгівлі, які відповідали б світовим стандартам, і тверді правові гарантії захисту права власності;

- сформувати ефективні форми взаємодії місцевих органів державної виконавчої влади, органів місцевого і регіонального самоврядування та органу господарського розвитку й управління митницями на засадах обопільної зацікавленості в досягненні високих соціально-економічних результатів діяльності.

Список літератури

1. Дяченко Т. О. Особливості митно-тарифного регулювання України /Актуальні проблеми міжнародних відносин : Збірник наукових праць. Випуск 125 (частина I). / К. : Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Інститут міжнародних відносин, 2015. – 116 с. – с. 128-136.
2. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16 квітня 1991 р. № 959–XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.

References (transliterated)

1. Dyachenko T. O. Osoblivostim itno-tarifnogoreguluvannya Ukraini [Features of the custom-tariff adjusting of Ukraine] /Aktualniproblemmizhnarodnihvidnosin[Issues of the day of international relations];Zbimiknaukovihprac [collection of scientific works]. Issue 125 (part 1). /KievNationalUniversityim. TarasShevchenko, InstituteofForiengRelations, 2015. – 116 p. – p. 128-136.
2. Pro zovnishnyu diyalnist [About foreign economic activity] : Zakon Ukraini [Law of Ukraine] 16.04.1991 № 959–XII [Electronic resource]. - Access mode:<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/959-12>

Надійшла (received) 13.05.2016

Бібліографічні описи /Библиографические описания /Bibliographic descriptions

Імплементація митного законодавства України в контексті євроінтеграційних процесів / В. О. Матросова // Вісник Національного технічного університету „Харківський політехнічний інститут» (економічні науки). – Х.: НТУ „ХПІ”. - 2016. - № 28(1200) - С. 61-64. Бібліогр.: 2 назв. – ISSN 2519-4461

Имплементация таможенного законодательства Украины в контексте евроинтеграционных процессов / В. А. Матросова // Вестник Национального технического университета „Харьковский политехнический институт» (экономические науки). – Х.: НТУ „ХПІ”. - 2016. - № 27(1200) - С. 61-64. Библиогр.: 2 назв. – ISSN 2519-4461

Using the statistical analysis methods in the processing of survey data of population /V. O. Matrosova// Bulletin of National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute" (economic sciences). – Kharkiv: NTU "KhPI". - 2016. - № 28(1200) - P. 61-64. Bibliogr.: 2. – ISSN 2519-4461

Відомості про авторів /Сведения об авторах /About the Authors

Матросова Вікторія Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», доцент кафедри організації виробництва та управління персоналом, м. Харків; тел: (067)771-72-53; e-mail: vm4323@gmail.com

Матросова Виктория Александровна – кандидат економічних наук, доцент кафедри організації виробництва та управління персоналом, Національний технічний університет «Харьковский политехнический институт», г. Харьков; тел: (067)771-72-53; e-mail: vm4323@gmail.com

Matrosova Victoria Olexandrivna - Candidate of Technical Sciences (Ph. D.), Docent, National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute", Associate Professor at the Department of Organization of production and management of personnel;tel: (067)771-72-53; e-mail: vm4323@gmail.com